

ИЗВЕСТИЕ 95/С 312/07

относно сътрудничеството между националните съдилища и Комисията в областта на държавната помощ

Целта на това известие е да предостави ръководство за сътрудничество между националните съдилища и Комисията в областта на държавната помощ. Известието не ограничава по никакъв начин правата, предоставени от законодателството на Общността на държавите-членки, лицата или на предприятията. То не накърнява тълкуването на законодателството на ЕС, което е прерогатив на Съда на европейските общности или на Първоинстанционния съд на Европейските общности. В заключение, то не цели вмешателство под каквато и да е форма в работата на националните съдилища при изпълнение на техните задължения.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Премахването на вътрешните граници между държавите-членки позволява предприятията в Общността да разширят техните дейности в Общия пазар и по този начин потребителите да извлекат полза от увеличената конкуренция. Тези предимства не трябва да бъдат излагани на риск чрез нарушаване на конкуренцията вследствие на неоправдано предоставена помощ на предприятия. Изграждането на вътрешния пазар потвърждава важността от прилагането на политиката на конкуренция в Общността.

2. Съдът на ЕС е постановил редица важни решения за тълкуването и прилагането на членове 92 и 93 от Договора за ЕО. Първоинстанционният съд на ЕС сега е компетентен да разглежда делата, заведени от частни лица срещу решенията на Комисията за предоставяне на държавна помощ и по този начин ще допринесе за създаването на съдебна практика в тази област.

Комисията отговаря за ежедневното прилагане на правилата за конкуренция под наблюдението на Първоинстанционния съд и Съда на Европейските общности. Публичните органи и националните съдилища, заедно със съдилищата на Общността, както и Комисията, поемат своите задачи и отговорности за прилагането на правилата, определени в Договора за ЕО за предоставяне на държавна помощ в съответствие с принципите, установени от съдебната практика на Съда на Европейските общности.

3. Надлежното прилагане на политиката на конкуренция на общия пазар изисква ефективно сътрудничество между Комисията и националните съдилища. Настоящото известие пояснява как Комисията възнамерява да подпомага националните съдилища чрез установяване на тясно сътрудничество при прилагане на членове 92 и 93 в отделни случаи. Много често се изразява безпокойство, че окончателните решения на Комисията по дела за отпускане на държавна помощ са взети след като нарушаването на правилата за конкуренция е увредило интересите на трети лица. Докато Комисията не винаги е в състояние да действа незабавно, за да предпази интересите на трети лица в случаите на отпускане на държавна помощ, то националните съдилища са в по-добра

позиция от гледна точка на преследване на нарушенията на член 93, параграф 3 и удовлетворяване на засегнатата страна.

II. ПРАВОМОЩИЯ¹

4. Комисията е административният орган, отговорен за прилагането и развитието на политиката на конкуренция за защита на обществения интерес в Общността. Националните съдилища са отговорни за защитата на правата на лицата и изпълнението на задълженията, обикновено след като са били сезирани от отделни лица. Комисията е длъжна да прегледа всички мерки за предоставяне на помощ, които попадат в обхвата на член 92, параграф 1 с цел да бъде преценена тяхната съвместимост с общия пазар. Националните съдилища трябва да осигурят спазването на задълженията на техните страни при провеждане на процедурите.

---

¹ Европейският съд е определил ролята на Комисията и на националните съдилища на ЕС по следния начин:

“9. Що се касае до ролята на Комисията, Съдът на Европейските Общности изтъкна, в решението си по Дело 78/96, *Steinlike and Weinlig v. Germany* (1977), Преглед на Европейския съд 595, параграф 9, че целта на Договора е чрез прилагане на разпоредбата на член 93, предоставянето на помощ да бъде постоянно контролирано от страна на Комисията и че в случай, че Комисията установи, че дадена помощ не е в съответствие с изискванията на общия пазар, то тя следва да започне производство при спазване на определена процедура, като взетите от нея решения подлежат на обжалване пред Съда.

10. Що се отнася до ролята на националните съдилища, Съдът на Европейските общности в същото решение поддържа, че следва да се завеждат дела пред националните съдилища, изисквайки от тези съдилища да тълкуват и прилагат концепцията за помощ, съдържаща се в член 92, за да определят дали държавната помощ, предоставена при несъблюдаване на процедурата за предварителна проверка, предвидена в член 93, параграф 3 е следвало да се предостави при спазване на настоящата процедура.

11. Ангажирането на националните съдилища е резултат от това, че бе прието че член 93, параграф 3 от Договора има директен ефект. В този смисъл е решението на Европейския съд от 11.12.1973 по Дело № 120/73, *Lorenz v. Germany* (1973) Преглед на Съда на европейските общности, стр. 1471. Приема се, че незабавното налагане на забрана за предоставяне на помощ, посочено в този член се отнася за всички видове помощ, които са били предоставени без да са били нотифицирани, а в случай, че такова нотифициране е направено, тя има действие по време на първоначалния период, а в случай, че Комисията започне процедура по оспорване, до постановяване на окончателното решение.

14. ...Изключителните и основните правомощия, предоставени на Комисията по силата на член 92 и 93 от Договора да се произнася за несъвместимостта с общия пазар на дадена отпусната помощ, когато това е необходимо, са коренно различни от ролята на съдилищата на страните-членки за защита на правата, които лицата са придобили като резултат от директния ефект, който има забраната, установена в последното изречение на член 93, параграф 3 от Договора. Докато Комисията следва да прецени съответствието на заявената за отпускане на помощ с изискванията на общия пазар, дори когато държавите-членки са предоставили помощ в нарушение на забраната, то съдилищата в тези страни не могат да направят нищо повече от това да охраняват правата на лицата, които са засегнати от вероятно нарушение на забраната, наложена от последното изречение на член 93, параграф 3, до постановяване на окончателното решение на Комисията.

Дело C -354/90, *Fédération nationale de commerce extérieur des produits alimentaires and Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon v. France* (1991 г.), Преглед на Съда на европейските общности I - 5505, параграфи 9, 10, 11, 14 на стр. 5527 и 5528.

5. Последното изречение от член 93, параграф 3 (в болд по-долу) има директен ефект в правната система на държавите-членки.

“Комисията е надлежно информирана навреме, за да може да подготви своите коментари относно всички планове за отпускане или променяне на вече отпусната помощ. Ако тя счете, че тези планове не са съвместими с общия пазар, като взема предвид член 92, то следва незабавно да започне процедурата, предвидена в параграф 2. **Засегнатата държава-членка няма право да привежда в изпълнение предложените от нея мерки за отпускане на помощ докато тази процедура не завърши с постановяване на окончателно решение.**”

6. Забраната за прилагане, установена в последното изречение от член 93, параграф 3 се разпростира по отношение на всички видове помощ, предоставена без да бъде нотифицирано², а в случай, че такава нотификация е направено, то тя е в сила до приключване на предварителния период, а в случай, че Комисията започне процедура по оспорване, до постановяване на окончателното решение³.

7. Разбира се, съдът ще трябва да вземе предвид дали “предложените мерки” представляват държавна помощ по смисъла на член 92, параграф 1⁴ преди постановяване на решение съгласно последното изречение на член 93, параграф 3. Решенията на Комисията и съдебната практика на Съда на европейските общности обръщат голямо внимание на този важен въпрос. Съответно, понятието “държавна помощ” трябва да бъде тълкувано широко, за да обхване не само субсидиите, но също така и данъчните отстъпки, както и инвестирането обществени средства, направени при обстоятелства, при които един частен инвеститор би отказал да предостави подкрепата си⁵. Помощта трябва да идва от “държавата”, която включва всички нива, прояви и изражения на публичната власт⁶. Помощта следва да е отпусната в полза на

---

² Изключение прави “съществуващата помощ”. Такава помощ се използва докато Комисията не постанови решение, че тя е несъвместима с общия пазар. Виж Дело С - 387/92, Banco de Crédito Industrial, сега Credit Exterior de Espana v. Ayuntamiento de Valencia (1994) Преглед на Съда на европейските общности I -877 и дело С - 44/93 Namur - Les Assurances du Crédit v. Office National du Ducroire and Belgium (1994) ECR - I 3829

³ Дело С - 354/, упоменато в бележка под линия 1, параграф 11 на стр.5527.

⁴ Виж решението на Европейския съд по Дело 78/76, Steinlike and Weinlig v. Germany (1977), ECR- 595, параграф 14 “... Съдът в държава-членка следва да изтъкува и приложи концепцията за помощ, съдържаща се в член 92, за да определи дали държавната помощ, отпусната при несъблюдаване на предвидената в член 93, параграф 3 процедура по предварителна проверка е следвало да бъде обект на тази процедура”

⁵ За формулировка, направена наскоро виж становището на главния прокурор Jacob по съвместните дела С- 278/92, С - 279/92 и С - 280/92, Испания / Комисията, параграф 28: “...Държавна помощ е предоставена винаги, когато държава-членка предостави на предприятието средства, които при нормални обстоятелства е нямало да бъдат предоставени от частен инвеститор, следвайки обичайните търговски критерии и като не вземат предвид други съображения от социално, политическо или филантропско естество.”

⁶ Съдът на европейските общности по дело С 290/83, Европейска комисия/Франция (1985) Преглед на Европейския съд (ECR), стр. 439 постанови, че “..... забраната, съдържаща се в член 92 обхваща всички видове помощ, предоставена от държава-членка или чрез държавни средства. Не е необходимо да се прави разграничение в зависимост от това дали помощта е предоставена

определени предприятия или за произвеждане на определени стоки: с това се цели да се разграничи държавната помощ, по отношение на която член 92, параграф 1 се прилага, от общите мерки, по отношение на които тази норма не се прилага⁷. Например, мерките, които нито по отношение на техния обект, нито по отношение на техния ефект не облагодетелстват определени предприятия или производство на определени стоки, или които се отнасят до лица, които отговарят на обективните критерии, независимо от местоположението, сектора или предприятието, в което получателят ангажиран, не се считат за държавна помощ.

8. Единствено Комисията е овластена да решава дали дадена държавна помощ е “съвместима с общия пазар”, т.е. разрешена.
9. При прилагането на член 92, параграф 1, националните съдилища могат да поставят предварителни въпроси пред Съда на Европейските общности на основание член 177 от Договора и трябва наистина да сторят това в определени случаи. Също така те трябва да изискат съдействие от страна на Комисията чрез искане за предоставяне на “правна и икономическа информация” по аналогия с решението на Съда на Европейските общности по делото *Delimitis*⁸ по член 85 от Договора за ЕС.
10. Ролята на националните съдилища е да охраняват правата на лицата, които те притежават като резултат от директния ефект на забраната, установена в последното изречение на член 93, параграф 3. Съдът следва да използва всички подходящи средства и средства за удовлетворение и да прилага всички релевантни норми на законодателството на съответната държава, за да приложи директния ефект на това задължение, наложено от Договора за всички държави-членки⁹. Националният съд е задължен по дело, попадащо в

директно от държавата или от публични или частни институции, създадени или упълномощени от държавата за управление на помощта.” (параграф 14, стр. 449)

⁷ Ясно становище за това разграничаване може да бъде открито в мнението на Главния прокурор Дармън по съединените дела С - 72 и С - 73/91, *Сломан Нептун (Sloman Neptun)* (1993) Преглед на Европейския съд (ECR) I - 887.

⁸ Дело С - 234/89, *Делимитис срещу Хенингер Брей (Delimitis v. Hemminger Brau)* (1991) Преглед на Европейския съд (ECR) I - 935; Уведомление на Комисията за коопериране между съдилищата на страните-членки и Комисията при прилагане на член 85 и 86 от Договора (ОВ N С 39, 13.12.1993, р. 6). Виж становището на Главния прокурор Ленц по дело С - 44/93, представено в забележка 2. (параграф 106). Виж също дело С - 2/88, *Им Цвартфелд (Imm, Zwartveld)* (1990) Преглед на Европейския съд (ECR) I - 3365 и I - 4405: “институциите на Общността са задължени активно да сътрудничат със съдебните власти на страните-членки, които са отговорни за осигуряване на гаранции за прилагането и съблюдаването на правото на Общността във всички национални правни системи.” (параграф 1, стр. I - 3366 и параграф 10, съответно на стр. 4410 и 4411)

⁹ Както вече бе отбелязано в заб. 1, параграф 12, стр. 5528, Европейският съд постанови по дело С-354/90, упоменато в забележка, че “... валидността на действията по предоставянето на помощ е засегната ако властите в съответната страна-членка са действали при предоставянето на помощта в нарушение на правната норма, установена в последното изречение на член 93, ал. (3) от Договора. Съдилищата на страните членки са длъжни да гарантират на лицата, които са в положение на зависимост от такива нарушения, определени гаранции, че ще бъдат предприети всички необходими интервенции в съответствие с правото на съответната държава, касаещи валидността на действията, предприети по отпускането на помощта, възстановяването на

неговата юрисдикция да приложи изцяло законодателството на Общността, и да защити правата, които това право предоставя на лицата; поради това съдът следва да отхвърли всички норми на националното право, които му противоречат, независимо дали те са предшестващи или последващи правото на Общността¹⁰. Съдията следва, ако това е наложително и в съответствие с приложимите норми на националното право и съдебната практика на Съда на Европейските общности¹¹, да наложи временни мерки, като например разпореди замразяване или възстановяване на парични суми, изплатени незаконно и присъди щети на страните, чиито интереси са били увредени.

11. Съдът на европейските общности е постановил, че цялостната ефективност на правилата в законодателството на Общността би била застрашена и защитата на правата, които те предоставят би била отслабена, ако лицата не са в състояние да получат компенсация, когато техните права са нарушени поради нарушаване на законодателството на Общността, за което държавата-членка може да бъде подведена под отговорност¹²; принципът за отговорността на държавата за вреди и загуби, причинени на лица в резултат от нарушаване на законодателството на Общността, за което държавата може да бъде подведена под отговорност, е вътрешно присъщ на системата от правни норми от Договора¹³; националният съд, който приема по дело, касаещо законодателството на Общността, че истинското препятствие, препятстващо го от постановяване на временни мерки е правило в националното законодателство, е длъжен да постави настрана тази норма и да не я прилага¹⁴.

12. Тези принципи са приложими в случай на нарушаване на правилата на конкуренцията на Общността. Лицата и предприятията следва да имат достъп до всички процесуални възможности и мерки, предвидени във вътрешното законодателство при същите обстоятелства, които биха съществували, ако би било налице нарушение на вътрешното законодателство. Този еднакъв начин на третиране касае не само доказани нарушения на директно приложими норми от законодателството на Общността, но се разпростира също и по

финансовата помощ, предоставена при несъблюдаване на тази норма и налагане на временни мерки.”

¹⁰ Дело 106/77, *Amministrazione delle Finanze dello Stato v. Simmenthal*, (1978) Преглед на Съда на европейските общности - 629, (параграф 21 на стр 644). Виж също *The Queen v. Secretary of the State for Transport, ex parte : Factortame Ltd et al.*, (1990) Преглед на Съда на европейските общности I - 2433, at p. 2475.

¹¹ Съединени дела C - 6/90 и C - 9/90, *Andrea Francovich et al. v. Italy* (1991) Преглед на Съда на Европейските общности (ECR) I - 5357. Други важни дела се разглеждат пред Европейския съд, относно отговорностите на националните съдилища при прилагането на законодателството на Общността: дело C - 48/93, също *The Queen v. Secretary of the State for Transport, ex parte : Factortame Ltd* и други (OB C 94 3.4.1993 г., р. 13); дело C - 46/93, *Brasserie du Pêcheur SA v. Germany* (OJ N C 92, 2. 4. 1993 г., стр. 4); дело C - 312/93, *SCS Peterbroeck, Van Campenhout & Cie v. Belgian State* (OB C 189, 13. 7. 1993 г., стр. 9); дело C - 430 и дело C - 431/93, *J. Van Schindel and J.N.C. Van Veen v. Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten* (OB C 338, 15. 12. 1993 г., стр. 10).

¹² *Francovich*, виж бележка под линия 11, параграф 33 на стр. 5414.

¹³ *Francovich*, виж бележка под линия 11, параграф 33 на стр. 5414.

¹⁴ *The Queen v. Secretary of the State for Transport, ex parte Factortame Ltd* и други, виж бележка под линия 10.

отношение на всички правни средства, способни да допринесат за ефективна правна защита.

III. ОГРАНИЧЕНИ ПРАВОМОЩИЯ НА КОМИСИЯТА

13. Прилагането на законодателството на Общността за конкуренцията от съдилищата на държавите-членки има значителни предимства за лицата и предприятията. Комисията не може да присъди вреди за загуби, причинени от неспазване на разпоредбата на член 93, параграф 3. Подобни иски могат да бъдат заведени единствено пред националните съдилища. Националните съдилища обикновено постановяват временни мерки и незабавно прекратяване на нарушенията. Пред националните съдилища е възможно искът, основан на законодателството на Общността да бъде комбиниран с иск, основан на разпоредбите на националното законодателство. Това не е възможно в рамките на процедура пред Комисията. В допълнение, съдилищата могат да присъдят разноските по делото на спечелилата делото страна. Това е невъзможно при административната процедура пред Комисията.

IV. ПРИЛАГАНЕ НА ЧЛЕН 93, ПАРАГРАФ 3

14. Държавите-членки са задължени да нотифицират Комисията за техните планове да предоставят помощ или да променят вече одобрени планове за предоставяне на помощ. Това се отнася също така и за помощта, която би могла да бъде автоматично одобрена по силата на член 92, параграф 2, тъй като Комисията следва да провери дали са спазени всички необходими условия. Единственото изключение от задължението за нотификация е в случаите, когато се касае до помощ, която се квалифицира като минимална, тъй като не засяга значително търговията между държавите-членки и по този начин не попада в обхвата на член 92, параграф 1¹⁵.

15. Комисията получава известие за основните схеми или програми за отпускане на помощ, а също така и за плановете да се отпусне помощ на отделни дружества. Обикновено за индивидуалните помощи в рамките на схема не би следвало да се нотифицира Комисията, след като общата схема е била вече веднъж разрешена. В някои случаи обаче, при определени видове помощ или поради особености в дейността на определени индустрии, е наложително отделна нотификация за всички средства, предоставени като помощ или за тези, превишаващи определен размер. Отделна нотификация може също така да бъде изискано в някои случаи за дадена схема в рамките на правомощията на Комисията върху дадена схема. Държавите-членки трябва да нотифицират

---

¹⁵ Виж точка 3.2. от Насоките на Комисията за държавната помощ за малките и средни предприятия (ОВ С 213, 19. 8. 1992 г., стр. 2) и писмото до държавите-членки реф. № IV/D/06878 от 23 март 1993 г., Право на конкуренцията на Европейската Общност, том II.

за помощи, които те искат да отпуснат извън рамките на една вече одобрена схема. Нотификацията е задължителна по отношение на планираните мерки, включително планове за извършване на финансови трансфери от обществени средства на предприятия от публичния или частния сектор, които може да включват отпускане на помощ по смисъла на член 92, параграф 1.

16. Първият въпрос, който националните съдилища трябва да вземат предвид при процес посочен в член 93, параграф 3, последното изречение е дали мярката представлява нова или вече съществуваща държавна помощ по смисъла на член 92, параграф 1. Вторият въпрос, на който трябва да се отговори е, дали мярката е била нотифицирана, независимо дали индивидуално или в рамките на цялата схема и, ако е извършена нотификация, дали Комисията е имала достатъчно време, за да постанови решение¹⁶.
17. По отношение на схемите за отпускане на помощ, период от два месеца е приет от Съда на Европейските общности като “достатъчно време”, след което държавата-членка може, след изпращане на предварително известие до Комисията, да предприеме изпълнението на мярката, която е нотифицирана¹⁷. Този период е доброволно намален от Комисията до 30 работни дни за индивидуални случаи и 20 работни дни за “бърза” процедура. Тези периоди текат от момента, в който Комисията е удовлетворена от информацията, предоставена ѝ от държавата-членка и е достатъчна, за да ѝ даде възможност да вземе решение¹⁸.
18. В случай, че Комисията е решила да инициира производство, предвидено в член 93, параграф 2, периодът, през който изпълнението на дадена мярка за отпускане на помощ е забранено, тече до момента на вземане на положително решение от страна на Комисията. За мерките по отпускане на помощ които не са нотифицирани, няма краен срок за вземане на решение от страна на Комисията. Независимо от това, Комисията предприема действия възможно най-бързо. Помощ не може да бъде предоставяна преди постановено от Комисията окончателно решение.
19. Ако Комисията не се е произнесла по взета мярка за отпускане на помощ, националните съдилища могат винаги да бъдат насочвани при тълкуването на законодателството на Общността, от съдебната практика на Съда на Европейските общности, както и от предишни решения на Комисията. Комисията е публикувала редица генерални известия, които могат да бъдат от помощ по този въпрос¹⁹.

¹⁶Дело 120873, *Lorenz v. Germany* (1973) Преглед на Съда на Европейските общности 1471.

¹⁷Дело 120873, *Lorenz v. Germany*, цитирано в бележка под линия 16, параграф 4 на стр. 1481; виж също така дело 84/42, *Germany v. Commission*, (1984) Преглед на Съда на Европейските общности 1451, параграф 11 на стр. 1488.

¹⁸Комисията изготви ръководство за извършваната от нея процедура по случаите за отпускане на държавна помощ; виж Законодателството на Европейските общности в областта на конкуренцията, том II.

¹⁹ Комисията публикува и осъвременява от време на време компилация от правила за отпускане на държавна помощ (Законодателството на Европейските общности в областта на конкуренцията, том II).

20. Националните съдилища следва да бъдат в състояние да решат дали съответната мярка за отпускане на помощ е незаконна от гледна точка на член 93, параграф 3. В случай, че националните съдилища имат съмнения, те могат в определени случаи да поискат преюдициално произнасяне от Съда на Европейските общности в съответствие с член 77.
21. Когато националните съдилища се произнесат с решение, с което се констатира, че не са съблюдавани изискванията на член 93, параграф 3, те трябва да постановят, че спорната мярка влиза в противоречие с нормите на законодателството на Общността и следва да вземат ефективни мерки за защита на правата на лицата и предприятията, предписани от законодателството на Общността.

V. ЕФЕКТ ОТ РЕШЕНИЯТА НА КОМИСИЯТА

22. Европейският съд е постановил²⁰, че националният съд е обвързан от решението на Комисията по член 93, параграф 2, адресирано до държава - членка, когато получателят на въпросната помощ оспорва валидността на решението, за което е бил информиран писмено от държавата-членка и когато е пропуснал да започне процедура за анулиране на решението в рамките на срока, определен от член 173 от Договора за ЕО.

VI. СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА И КОМИСИЯТА

23. Европейската комисия отчита, че принципите, установени по-горе за приложението на членове 92 и 93 от националните съдилища са сложни и е възможно в някои случаи да са недостатъчно развити, за да им дават възможност да изпълняват добре техните съдийски задължения. Следователно, националните съдилища може да отправят запитвания към Комисията и да търсят съдействие.
24. Член 5 от Договора за ЕО установява принципа на лоялно и постоянно сътрудничество между институциите на Общността и държавите-членки с цел осъществяване на предмета на Договора, включително изпълнение на член 3, буква ж), който предвижда създаването на система, гарантираща ненарушаването на конкуренцията на вътрешния пазар. Този принцип включва задълженията за взаимно подпомагане едновременно за държавите-членки и за институциите на Общността. Съгласно член 5, Комисията е задължена да си сътрудничи със съдебните власти на държавите-членки,

---

²⁰ Дело С - 188/92, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH v. Germany, (1994) Преглед на Съда на Европейските общности I - 833; виж също дело 77/72, Capolongo v. Мауа (1973 Преглед на Съда на Европейските общности 611.

които имат задължението да гарантират, че законодателството на Общността се прилага и се респектира от националния им правен ред.

25. Комисията счита, че такова сътрудничество е от съществена важност за гарантирането на стриктно, ефективно и последователно прилагане на законодателството на Общността в областта на конкуренцията. В допълнение, участието на националните съдилища в прилагането на правото на конкуренция в областта на отпускането на помощ от държавната е необходимо, за да се прояви ефекта на член 93, параграф 3. Договорът за ЕО задължава Комисията да следва процедурата, предвидена в член 93, параграф 2 преди да е разпоредила връщане на помощ, която е несъвместима с общия пазар²¹. Съдът на Европейските общности е постановил, че член 93, параграф 3 има директен ефект и че незаконността на дадена мярка за отпускане на помощ и последствията, които следват от това, не могат да бъдат одобрени със задна дата от едно позитивно решение, взето от Комисията относно въпросната мярка за отпускане на помощ. Поради това, прилагането на правилата за нотифициране в сферата на предоставянето на държавна помощ съставлява важен етап във веригата от възможни правни действия от страна на лица и предприятия.
26. В светлината на тези съображения, Комисията възнамерява да работи за тясно сътрудничество с националните съдилища в следните насоки.
27. Комисията следва политиката на отвореност и прозрачност. Комисията провежда политиката си с цел да предостави на засегнатите страни полезна информация за прилагането на правилата на конкуренцията. За постигането на тази цел, тя ще продължи да публикува колкото се може повече информация за политиката ѝ по отношение на държавната помощ, както и за конкретни дела. Практиката на Съда на Европейските общности и на Първоинстанционния съд, общите текстове за държавната помощ, публикувани от Комисията, решенията, взети от нея, годишните ѝ отчети за политиката на конкуренция и месечния бюлетин на Европейския съюз, могат да подпомогнат съдилищата на държавите-членки при разглеждането на индивидуални случаи.
28. В случай, че тези генерални насоки не са достатъчни, националните съдилища биха могли в рамките на тяхното национално процедурно законодателство да изискат от Комисията информация от процедурно

---

²¹ Комисията е информирала държавите-членки, че "... по определени дела тя може, след като предостави на държавата-членка възможността за възражения, като вземе предвид незаконното отпускане на помощ, така, както е определено в насоките, предоставени на Общността, да приеме временно решение, нареждащо на държавата-членка да възстанови всички средства, които са били разпределени в нарушение на процедурните изисквания. Помощта би следвало да бъде възстановена в съответствие с изискванията на националното законодателство; сумата, която подлежи на възстановяване се възстановява заедно с лихва, която започва да тече от момента, в който помощта е била преведена." (Съобщение на Комисията до държавите-членки, допълващо писмо на Комисията № SG (91) D/4577 от 4. 3. 1991 относно процедурите за нотифициране за планове за предоставяне на помощ и процедурите, които се прилагат, когато дадена помощ е предоставена в нарушение на правилата, установени в член 93, параграф 3 от Договора), все още непубликувана.

естество, която да им даде възможност да установят дали конкретно дело се разглежда от Комисията, или дадено дело е било обект на процедура по нотификация или дали Комисията е инициирала официално процедура или е взела друго решение.

29. Националните съдилища могат също така да се консултират с Комисията относно това дали прилагането на член 92, параграф 1 или член 93, параграф 3 създава конкретни затруднения. Що се отнася до член 92, параграф 1, тези трудности биха могли да са свързани, по-специално с определянето на съответното действие като държавна помощ, която да причини нарушаване на конкуренцията, което от своя страна ще се отрази на търговията между държавите-членки. Следователно, съдилищата могат да се консултират с Комисията по нейната практика във връзка с тези въпроси. Те биха могли да получат информация от Комисията относно фактически данни, статистика, проучванията на пазара и икономически анализи. Когато е възможно, Комисията ще съобщи тези данни или посочва източника, от който тя може да бъде получена.
30. При предоставянето на отговор, Комисията не навлиза в същината на делото или съвместимостта на предприетите действия с общия пазар. Отговорът, даден от Комисията не е задължителен за съда, който го е поискал. Комисията подчертава, че нейното мнение не е окончателно и че правото на съда да изиска преюдициално произнасяне от Съда на Европейските общности в съответствие с член 177 е ненарушено.
31. В интерес на добрата съдебна администрация е Комисията да отговори на исканията за правна и фактическа информация във възможно най-кратко време. Независимо от това, Комисията не процедира по конкретни искания, освен ако не са налице редица условия. Исканата информация следва да бъде на нейно разположение. Комисията може да споделя единствено неупоредителна информация.
32. Член 214 от Договора за ЕО изисква Комисията да не разпространява информация от поверителен характер. В допълнение, задължението за лоялно сътрудничество в член 5 се прилага в отношенията между съдилищата и Комисията и не се отнася за страните по делото, висящо пред тези съдилища. Комисията е задължена да уважава юридическата неутралност и обективност. Следователно, тя няма да отговори на молбата за информация, освен ако тя не идва от национален съд или индиректно чрез страните, които са били оправомощени от въпросния съд да се снабдят с определена информация.

VII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

33. Настоящото известие се прилага *mutatis mutandis* по отношение на съответните правила за държавна помощ дотолкова, доколкото те имат директен ефект в правния ред на държавите-членки на:
-Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана и разпоредбите, възприети в него, и

-Споразумението за Европейското икономическо пространство.

34. Това известие е издадено като насока и в никакъв случай не ограничава правата на държавите-членки, лицата или предприятията, предоставени от законодателството на Общността.
35. Това известие не променя което и да е тълкуване на законодателството на Общността, което би могло да бъде дадено от Съда на Европейските общности или от Първоинстанционния съд на Европейската Общност.
36. Резюме на отговорите, дадени от Комисията съгласно настоящото известие ще бъдат публикувани годишно в Отчет за политиката на конкуренция.